

Neki od tekstova imaju srodan motiv s nekim hrvatskim tradicionalnim pjesmama iz Istre. Na jedan od tih motiva, koji se u zbirci G. Radolea nalazi pod br. 96 a b (str. 182-183) i pod br. 97 a b (str. 184-185) ja sam već bio upozorio u knjizi »Istarske narodne pjesme«, Zagreb, 1960, i to u popratnim riječima umotvoru »Jone su bile tri sestrice« (str. 92), a ovom prilikom upozoravam da je u spomenutoj mojoj knjizi »Istarske narodne pjesme« motiv pod br. 7 (str. 168-170) u zbirci G. Radolea zastupan sa sedam pjesama (br. 15, 17, 18, 19a, 20a, 20b i 21), a motiv br. IX (str. 7) u pjesmarici »Hrvatske narodne pjesme što se pjevaju po Istri i Kvarnerskih otocih«, Trst, 1879, sa četiri pjesme (br. 49a, 50a, 50b i 50c).

Uspjelih, lijepih pjesama ima u svim dijelovima ove zbirke G. Radolea, ali poglavito ih ima u onome koji je posvećen pjesmama u kojima se nešto priča, a koje bismo mi nazvali u velikoj većini slučajeva baladama i romancama.

Olinko Delorko

VITO MORPURGO, LA CELEBRE POESIA »SMRT MAJKE JUGOVIĆA«
ED ALTRE DUE CANZONI POPOLARI SERBO-CROATE. Biblioteca di »Lares«,
vol. XXI. Olschki, Firenze 1965, 50 str.

U ovoj svojoj četvrtoj studiji s područja naše narodne poezije (o drugim trima studijama pisao sam već u svoje vrijeme, a o jednoj od njih i na stranama ovoga godišnjaka, v. knj. 3, str. 208) Morpurgo nastavlja da upoznaje talijansku javnost s pojedinim djelima tradicionalnog pjesništva južnih Slavena. Kao u trima već spomenutim studijama, on i u ovoj najnovijoj donosi pored samog izvornika pjesme kojom se bavi i njezin prijevod koji je sam načinio više u ritmičkoj prozi nego u pravilnim stihovima. Na taj način čitalac koji ne zna naš jezik (a za te je u prvom redu studija i napisana) može da, barem što se tiče psihološkog doživljavanja samoga teksta, prati kritikova razlaganja bez većih smetnja.

Ovaj put je pažnju talijanskog slaviste zaokupila u prvom redu poznata Vukova pjesma »Smrt majke Jugovića«, koja je zapisana u Hrvatskoj, ali nam sam Vuk u drugoj knjizi svoga zbornika (br. 47), gdje je tu pjesmu donio, ne kaže i u kojem predjelu Hrvatske. Osim s ovom pjesmom, Morpurgo se pozabavio i s varijantom iz Bosne »Izgibio Jugovićah« iz Jukić-Martićeve zbirke »Narodne pjesme bosanske i hercegovačke« (1858), te Zovkovom varijantom iz Hercegovine koju je objavio N. Andrić u X knjizi Matičina publicirana zbornika (1942).

Morpurgo na sve tri varijante gleda u prvom redu kao na umjetnička djela, a u drugom kao na plodove posebnih uvjeta života naroda u kojemu su nastale, dodirujući se pri tom i zadružnog života u feudalaca.

Znajući možda samo jednim dijelom (što se vidi i po literaturi koju je naveo) kakve su sve zadjevce nastale u svoje vrijeme oko toga od koga je Vuk bio uzeo svoj zapis, a možda manje znajući (ukoliko je uopće išta i znao) o oštrim napadajima koji su bili upućeni na duh pjesama kosovskog ciklusa općenito, pa tako i na Vukov gore spomenuti zapis, u prvim godinama iza prvog svjetskog rata sa strane lijevo usmjerenih pisaca, a prvenstveno M. Krležu i A. Cesarca, posebno izazvanih zbog Meštrovićeva Vidovdanskog hrama i Vojnovićeve retorske dramatizacije toga motiva, pa nezgrapne Đurićeve filozofske studije o toj pjesmi, a onda i nevaljalih političkih formulacija u vezi sa svim tim, Morpurgo, ne osvrćući se na sve to, ili ne znajući za sve to, raspreda mirno, sabrano, najviše o tome koliko se motiv o nesretnoj majci koja je odjednom izgubila tolike sinove umjetnički ostvario. I dobro je što tako čini. Jer ipak je u svim tim razgovorima najvažnija stvar književna vrijednost tih pjesama i šta one svojim umjetničkim jezikom — bez obzira na ovu ili onu misao koja se može natezanjem iz njih izvući — kazuju i nama današnjima kad su se prilike života koje su ih uvjetovale znatno promijenile.

Olinko Delorko